

Cuprins

Cuvânt-înainte	11
Lista abrevierilor	13

PARTEA ÎNTÂI: FUNDAMENTE ALE INTEGRĂRII EUROPENE

I. Fundamentele teoretice ale integrării	17
I.1. Teoria comerțului internațional	17
I.2. Integrarea incipientă: teoria uniunii vamale	23
I.3. Fazele integrării	28
I.4. Integrarea avansată: convergența și zona monetară optimă.....	30
I.4.1. Convergența și criteriile de convergență	30
I.4.1.1. Generalități	31
I.4.1.2. Convergența nominală: criteriile de convergență în Zona Euro ..	31
I.4.1.3. Convergența reală	34
I.4.1.4. Câteva concluzii și observații	37
I.4.2. Zona monetară optimă.....	37
I.4.2.1. Zona monetară optimă, „ancora nominală” și Sistemul Monetar Internațional	38
I.4.2.2. Alte aspecte ale ZMO	41
I.4.2.3. UE nu este (încă) o zonă monetară optimă.....	43
I.5. Alte repere teoretice: modelul social european, dezvoltarea durabilă și regionalizarea	43
I.5.1. Modelul social european	45
I.5.2. Dezvoltarea durabilă, regionalismul, regionalizarea și dezvoltarea regională	47
I.5.2.1. Dezvoltarea durabilă.....	47
I.5.2.2. Regionalism, regionalizare și dezvoltare regională	49
I.5.2.2.1. Istoricul regionalismului	49
I.5.2.2.2. Regionalism, regionalizare și politica aferentă în cadrul UE ...	49
I.5.2.2.3. Regiuni și dezvoltare regională.....	51
I.5.2.2.4. Euroregiunile.....	52
II. Fundamente pragmatice ale integrării: Politica Agricolă Comunitară (PAC) ...	53
II.1. Istoricul (constituirii și dezvoltării) PAC	54
II.2. Condițiile internaționale. PAC, GATT și WTO	57
II.3. PAC și „acquis-ul comunitar”	59
II.4. Funcționarea PAC – instrumentarul de bază.....	59
II.4.1. Organizațiile comune de piață.....	59
II.4.2. Dezvoltarea rurală	62

II.5. Finanțarea PAC	62
II.6. PAC: semnificația în contextul integrării europene	63
III. Integrarea neeuropeană.....	65
Teme pentru referat	66

PARTEA A DOUA: SCURTĂ ISTORIE ȘI ETAPIZARE A INTEGRĂRII EUROPENE

1. Anii patruzeci: Planul Marshall.....	68
2. Anii cincizeci: CECO, EURATOM și Tratatul de la Roma	69
3. Anii șaizeci: AELS, OCDE, CE, PAC și aderarea Marii Britanii.....	69
4. Anii șaptezeci: „Șarpele Monetar” și Sistemul Monetar European.....	72
5. Anii optzeci: piața europeană unică	73
6. Anii nouăzeci: Tratatul Uniunii.....	76
7. 1 ianuarie 1999: moneda euro și „Euroland”	80
8. Până la moneda europeană efectivă.....	81
9. 1 ianuarie 2002: moneda efectivă.....	83
10. Desăvârșirea Uniunii Economice și Monetare (UEM).....	86
Teme pentru referat	87

PARTEA A TREIA: ECONOMIA EUROPEANĂ ÎN ACTUALITATE. CÂTEVA COORDONATE DESCRIPTIVE

I. Situația economică și perspective imediate ale Uniunii Economice și Monetare (UEM).....	91
I.1. Tabloul general.....	91
I.2. Riscuri potențiale.....	95
I.3. O „cultură a stabilității”.....	96
I.4. Studiu de caz: creștere economică, șomaj, substituția factorilor de producție, re tehnologizare, nivelul salariilor și piața muncii, excluziune socială.....	97
Teme pentru referat	100
II. Piața muncii și salariile în țările Uniunii Europene. Politici specifice	100
II.1. „Sfidarea” ocupării.....	100
II.2. Salarizarea	101
II.3. Șomajul și provocarea combaterii șomajului	102
II.4. Politici specifice de ameliorare a pieței muncii și de salarizare	104
II.4.1. Direcții ale politicilor	105
II.4.2. Frânarea substituției capital-muncă	107
II.4.3. Timpul de lucru.....	110

II.5. Scenarii ale pieței muncii	112
Teme pentru referat	113
III. Piața financiară europeană.....	113
III.1. Premise de impact.....	114
III.2. Piața obligatară	115
III.3. Stabilimentele de piață europene	116
III.3.1. Stabilimentele financiare	116
III.3.2. Băncile	116
III.4 Armonizarea regulilor.....	117
III.5 Diversificarea portofoliilor private	118
III.6 Rolul autorităților – condiții bine pregătite economic	119
III.6.1. Factori principali	119
III.6.2. Crearea unei piețe largi, profunde și de lichiditate înaltă. Cooperarea dintre piețe	120
III.7. Alte așteptări	121
III.8. O cuantificare a impactului integrării financiare	122
Teme pentru referat	123
IV. Investițiile străine directe (ISD) și integrarea economică europeană.....	123
IV.1. Integrarea regională și condiția ISD	123
IV.2. Investițiile străine directe și comerțul european. „Lanțul valoric” și comerțul UE	127
IV.3. Teorii mai vechi și mai noi despre integrare și investiții străine directe... ..	129
IV.4. Efectele programului implementării pieței unice (IMP) asupra <i>investițiilor străine</i> directe în UE.....	130
IV.5. Investițiile străine directe și Uniunea Monetară	133
IV.6. Câteva date. Situația țărilor UE în fluxul mondial	134
Teme pentru referat	137
V. Migrația internațională a forței de muncă.....	137
V.1. Aprecieri și evaluări. Precizări și restricții de înțelegere	138
V.2. Teorie și fapte privind migrația internațională a forței de muncă (MIFM) și relația ei cu investițiile străine directe (ISD)	139
V.2.1. Fundamente clasice și neoclasiche	139
V.2.2. Specificul forței de muncă în economia internațională	140
V.2.3. ISD și MIFM: combinarea factorilor de producție capital și muncă, în plan internațional	141
V.2.4. Țara de origine și țara gazdă pentru ISD și MIFM. Emigrație și imigrație	142
V.3. Probleme proprii contextului integraționist european	144
Teme pentru referat	146
VI. Uniunea Monetară: moneda euro	146

VI.1. Moneda euro și Sistemul Monetar Internațional	146
VI.1.1. Monedă de facturare și tranzacție.....	147
VI.1.2. Atractivitatea euro	148
VI.1.3. Utilizatori.....	148
VI.1.4. Monedă de rezervă	149
VI.1.5. Impactul direct al euro asupra Sistemului Monetar Internațional (SMI)	150
VI.1.6. Direcționări ale politicii de curs	150
VI.1.7. Înspre refacerea cooperării monetare internaționale și gestionarea crizelor internaționale	151
VI.2. Beneficiile și costurile Uniunii Monetare.....	154
VI.2.1. Beneficiile	154
VI.2.2. Costurile Uniunii Monetare.....	155
VI.3. Uniunea Europeană și euro în viața internațională.....	158
VI.3.1. Se dezvoltă utilizarea internațională a euro.....	158
VI.3.2. Europa și Parlamentul European	160
VI.4. Adițional monedei unice europene: <i>Mecanismul Cursului de Schimb (ERM II)</i>	160
VI.5. Altă consecință: de la fostul franc francez	164
Teme pentru referat	166

**PARTEA A PATRA:
CADRUL POLITICILOR UNIUNII EUROPENE**

I. Politicile economice	168
I.1. Exigențe ale politicilor	168
I.2. Politici economice, legislație și instituții ale Uniunii și Zonei Euro	168
I.2.1. Productivitate, ocupare, salarizare, protecție socială și piața muncii	169
I.2.2. Politica monetară și politica fiscală.....	172
I.2.2.1. Institutul Monetar European (IME)	173
I.2.2.2. Banca Centrală Europeană (BCE) și Sistemul European al Băncilor Centrale (SEBC)	174
I.2.2.3. Politica de schimb a BCE	178
I.2.2.4. Alte aspecte	178
I.2.3. Politica bugetară și bugetul Uniunii	179
I.2.4. Politicile structurale.....	182
I.2.4.1. Instrumentele politicilor structurale.....	182
I.2.4.2. Fondurile structurale	183

I.2.4.3. Priorități și reforme în politicile regionale și legate de fondurile structurale.....	186
I.2.4.4. Noua abordare a instrumentelor structurale (the „new approach”).....	187
I.2.5. Politica concurențială	188
I.2.6. Alte aspecte ale politicilor europene	192
I.3. Un proces în curs – integrarea politicilor economice	196
Teme pentru referat	197
II. Extinderea Uniunii Economice și Monetare. Procesul de aderare a statelor candidate	197
II.1. Condițiile aderării la Uniune	198
II.2. Primele două faze	199
II.3. Intrarea în faza a treia. Respectarea condițiilor Tratatului	201
II.4. Reacția pozitivă a statelor candidate	202
II.5. Lărgirea Uniunii și aspecte instituționale	202
II.6. Convenția Schengen	203
III. Relațiile externe ale UE, Conferința interguvernamentală, Securitatea și politica externă comună.....	203
III.1. Elementele relațiilor externe ale Uniunii Europene	203
III.1.1. Mediterana	203
III.1.2. Asia	204
III.1.3. America Latină și Caraibe	204
III.1.4. Canada	204
III.1.5. Statele Unite	204
III.1.6. Europa Centrală și de Est.....	205
III.2. Conferința interguvernamentală.....	205
III.3. Securitatea și politica externă comună.....	205
Teme pentru referat	206

PARTEA A CINCEA: PERSPECTIVE ALE UNIUNII EUROPENE ȘI MONEDEI EURO

1. De dragul viitorului, a privi întâi în trecut.....	208
2. Întâi de toate, o performanță financiară.....	209
3. Extinderea – o chestiune cu două tăișuri	210
4. Un tablou monetar al lumii, în sfârșit mai omogen și mai transparent.....	211
5. Lumea va fi alta, iar jocurile intermonetare se vor schimba	211
6. Uniune monetară, fără uniune fiscală...?!	212
7. Aderarea Marii Britanii la euro este încă un obiectiv neatins	213

8. O ruptură între opțiunile guvernanților de la Bruxelles și cele ale popoarelor europene	213
9. Alte critici	214
10. „Costul non-Europei”	214
Bibliografie.....	217
ANEXE:	
I. Istoria Uniunii Europene (economice și monetare) în date.....	225
II. Valoarea euro	234
III. Euro-Glosar	235
Contents	243